

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämisspalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2§:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 93/2018 vp) täydentämisestä

Arffman kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen lakiesityspakettiin. Hallituksen esityksen tavoitteena on työllisyyden vahvistaminen ja työttömyyden vähentäminen sekä yritysten kilpailukyvyyn ja kasvun tukeminen. Tämä toteutetaan mahdollistavalla lainsäädännöllä, joka antaa maakunnille mahdollisuudet järjestää palvelut asiakaslähtöisesti huomioiden maakuntien erilaiset olosuhteet ja alueiden yritysten, työnantajien ja työnhakijoiden tarpeet huomioiden. Arffman suhtautuu kokonaisuudistukseen myönteisesti. Asiakkaan omatoimisen työnhaun edistäminen sekä aktiivisuuden ja tavoitteellisuuden vahvistaminen työnhaussa parantavat asiakkaan mahdollisuuksia työllistymiseen.

2.1.1 Työnhakijan palveluprosessi

Mikäli palveluntuottaja hoitaisi asiakkaan palvelutarpeen arvioimisen ja asiakkaan ohjaamisen palveluihin, työllistymissuunnitelman laatimisen sekä työllistymissuunnitelman seurannan, niin Arffmanin näkemyksen mukaan palvelun hinnassa tulisi huomioida myös palveluprosessin edellyttämät muut kuin varsinaiseen asiakastyöhön liittyvät tehtävät. Etenkin tulospäätteissä hankinnoissa nyt viranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamiseen käytetty työaika on pois tuloksen tekemisestä. Laissa olisi myös tarkennettava missä tilanteissa palveluntuottaja voi tehdä tarkemman palvelutarvearvion, kun asiakkaan tilanne edellyttää palvelujen yhteensovittamista tai erityistä tukea työllistymiseen.

Kun nykyisistä työnhakijaa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä velvoittavista työtarjouksista luovutaan, niin Arffman katsoo, että yksilöity työpaikka pitäisi määritellä tarkemmin. Tulisi myös kuvata selkeämmin perustelut yksilöidylle työpaikalle, kun työnhakijat voivat muutoin itse päättää mitä työpaikkoja hakevat ja milloin.

Laissa korostuu suunnitelmakeskeisyys. Arffmanin mukaan uudistuksessa tulisi korostaa vahvemmin piilotyöpaikkojen tunnistamista ja etsimistä sekä asettaa asiakkaiden ura- ja työelämätaitojen vahvistaminen keskeiseksi tavoitteeksi. Lisäksi tulisi systemaattisesti luoda asiakkaille mahdollisuuksia ja tilaisuuksia erilaisiin verkostoihin kiinnittymiseen, sillä niillä on työllistymisen kannalta entistä suurempi merkitys.

Arffman on yksi suurimmista yksityisistä palveluntuottajista Suomessa ja sillä on yli 25 vuoden kokemus työnhakijoiden palveluprosesseista. Arffmanin kokemuksen mukaan työelämän, ammattien ja työn luonteen muutokset edellyttävät vahvaa panostusta työnhakutaitojen ja -tapojen kehittämiseen. Yksityisillä palveluntuottajilla voisi olla tässä niiden vahvan työmarkkinatuntemuksen ja hyvien työantajayhteyksien ansiosta entistäkin vahvempi rooli. Myös tutkimukset ovat osoittaneet, että työssä olevat työnhakijat työllistyvät paremmin kuin työttömänä olevat työnhakijat.

2.2.2 Työnvälitys

Lain mukaan maakunnan tulisi rekrytointipalveluna aktiivisesti järjestää yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa myös muita palveluja, joilla tuetaan rekrytoimista ja työnhakua. Arffmanin mielestä osaavan työvoiman saatavuuden kannalta on tärkeää kehittää palveluja myös työstä työhön siirtymien sujuvoittamiseksi, sillä TE-toimistojen työnhakija-asiakkaista arviolta n. 50 % on työssä olevia. Tähän tulisi laissa kiinnittää erityistä huomiota. Myös omatoimista työnhakua tukevat palvelut tulisi kuvata tarkemmalla tasolla.

Lakiesityksessä todetaan sivulla 6, että asiakkaille tehtäisiin lisäksi työtarjouksia ja työpaikkaesittelyjä tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos asiakkaille tehdään edelleenkin työtarjouksia, vaikka niistä piti lain mukaan luopua, niin Arffmanin näkemyksen mukaan laissa tulisi kertoa tarkasti missä tilanteissa ja tarkoituksissa työtarjouksia tehdään edelleenkin.

2.3.1 Työnhakijan haastattelu, palvelutarvearvio ja työllistymissuunnitelmat

Lakiesityksen mukaan ajan tasalla oleva työllistymissuunnitelma muodostaa perustan sekä työnhakijan omille työllistymiseen liittyville toimille, että työnhakijalle tarjottaville palveluille. Työllistymissuunnitelmilla voitaisiin nykyistä tehokkaammin tukea työnhakijan työnhakua ja työllistymistä sekä varmistaa työttömyysetuuden vastikkeellisuuden toteutuminen, jos suunnitelmien ajantasaisuutta voidaan parantaa ja työnhakijalta edellytettäisiin suunnitelmissa konkreettisemmin omatoimista työnhakua. Arffman puoltaa lakiesitystä siinä, että työnhakijalta edellytetään konkreettisia toimenpiteitä oman työllistymisensä edistämiseksi. Asiakkaan oman toimijuuden vahvistuminen on edellytys suunnitelmalliselle, aktiiviselle ja omatoimiselle työnhauelle.

Arffmanin kokemuksen mukaan vuosina 2017-2018 toteutetuissa tulosperusteisissa kokeiluissa määritellyillä palkkiotasoilla palveluntuottajan ei ole ollut mahdollista irrottaa riittävästi työpanosta suunnitelmien seurantaan ja raportointiin. Arffman katsoo, että tähän olisi kiinnitettävä laissa huomiota ja palkkiomalleissa ja hankintojen suunnittelussa ja valmistelussa tulisi turvata riittävät resurssit sekä maakunnalle että palvelujen hankintaan palveluntuottajilta.

Arffmanin mielestä tulisi panostaa vahvasti työttömyyden alkuvaiheeseen. Työllistymissuunnitelma tulisi myös tehdä kaikille työttömille heti työttömyyden alkuvaiheessa. Palvelun laadun ja asiakkaiden tasavertaisen palvelun varmistamiseksi Arffman esittää, että työllistymissuunnitelma mallinnetaan asiakkaiden työllistymistä, työnhakua ja muita tavoitteita ohjaavaksi suunnitelmaksi jota voivat hyödyntää asiakkaan itsensä lisäksi sekä julkiset että yksityiset toimijat.

2.3.2 Työnvälitys, työtarjoajat ja työnhakijan aktiivinen työnhaku

Arffmanin kokemusten mukaan heikommin työllistyvien ohjattuun työnhakuun tulee edelleen panostaa. Työnakija-asiakkaiden digitaaliseen ja mobiiliin työnhakuun liittyvää osaamista tulee oleellisesti vahvistaa.

Owal Group Oy:n tekemän selvityksen mukaan työtarjoajien osuvuutta ja laatua tulisi parantaa asiakasymmärrystä kehittämällä. Työnhakijoiden tilanteen tuntemus työ- ja elinkeinotoimistoissa ei havaintojen mukaan ollut riittävällä tasolla. Arffman haluaa muistuttaa, että palveluntuottajilla (ja muilla toimijoilla) on sellaista asiakasymmärrystä sekä tietoa työmarkkinoista, joka olisi tärkeää hyödyntää palvelujen toteuttamisessa.

Lakiesityksessä kiinnitetään huomiota asiakasystävällisten verkkopalvelujen kehittämiseen. Arffman katsoo, että myös asiakkaiden valmentaminen osaaviksi verkkopalvelujen käyttäjiksi tulee olla keskeinen tavoite. Arffman korostaa, että palvelu-uudistuksessa tulisi kehittää kannustavia malleja sekä panostaa työttömyyden alkuvaiheeseen ja mahdollisuuksien mukaan käynnistää uuden työn etsiminen vielä, kun nykyinen työsuhte on voimassa. Myös yrityksille on kehitettävä kannustimia, joilla madalletaan työllistämiskynnystä.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Arffmanin näkemyksen mukaan on kannatettavaa, että työmahdollisuuksien hakemisena pidettäisiin myös työhakemusten tekemistä, suoria yhteydenottoja työnantajiin, osallistumista rekrytointitapahtumiin ja ilmoittautumista vuokratyötä välittäviin yrityksiin. Lisäksi olisi aiheellista kehittää yhteistyössä muita tapoja, joilla asiakas voi edistää työllistymistään. Asiakkaan oman vastuunottokyvyn vahvistuttua häneltä voitaisiin edellyttää erilaisia työllistymistavoitetta palvelevia toimenpiteitä ja tehtäviä. Arffman näkee, että asiakkaiden olisi tärkeää myös dokumentoida sellaisia aktiivisia toimia, joilla voi olla merkitystä oman osaamisen kehittymiselle ja jotka voivat edistää hänen mahdollisuuksiaan sijoittua työmarkkinoille.

Koska lakiesityksessä työmahdollisuuksien hakemiseksi katsotaan myös rittäjänä tehtävä työ, niin laissa olisi Arffmanin mielestä perusteltua kuvata yksityiskohtaisemmin myös kevytyrittäjänä, freelancerina tai osuuskunnassa tehdyn työn huomioiminen.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lakimuutoksen arvioidaan lisäävän työnhakijoiden tekemien ilmoitusten määrää, mutta sen ei arvioida lisäävän merkittävästi viranomaisten työtä. Mutta mikäli yksityisten palveluntuottajien roolia vahvistetaan kasvupalvelu-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti, niin muutos tulee lisäämään palveluntuottajien työtä nykyisestä. Järjestäjä-tuottajamallin kehittämisessä ja erityisesti riskien jakautumisessa tulisi huomioida, että palveluntuottajille siirtyy nykyisen virkamiestyöhön kuuluvia tehtäviä. Nämä tehtävät vaikuttavat oleellisesti palveluntuottajan tuloksen tekemiseen ja niihin käytettävä työpanos tulisi huomioida tulospalkkio- ja maksatusmalleja suunniteltaessa.

4.3.x Vaikutukset työllisyyteen

Työttömyysjärjestelmään tehtävillä tiukennuksilla ei välttämättä saavuteta sellaisia vaikutuksia kuin teoreettisesti arvioidaan. Aktiivisesti työtä hakevien kohdalla muutos ei ole merkittävä. Mikäli muutos johtaa siihen, että ne asiakkaat, joilla ei todellisuudessa ole edellytyksiä sijoittua työmarkkinoille, ohjautuvat palvelutarpeidensa mukaisesti palveluihin, niin se voidaan nähdä uudistuksen merkittävänä hyötynä. Passiivisten potentiaalisten työnhakijoiden työnhakuaktiivisuuteen uudistuksella voi olla aktivoiva vaikutus.

Työssä olevat työnhakijat työllistyvät tutkitusti paremmin kuin työttömänä olevat. Arffmanin mielestä huomiota tulisi kiinnittää työstä työhön siirtymien tukemiseen ja kannustaa asiakkaita työnhakuun jo ennen työsuhteen päättymistä. Myös työssä olevien ammatinvalinta- ja uraohjaukseen tulisi kiinnittää huomiota, jotta he sijoittuisivat osaamistaan ja koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Arffmanin näkemyksen mukaan tämä osaltaan parantaisi työmarkkinoiden toimivuutta ja vastaisi kohtaanto-ongelmaan.

Sitran tutkimuksen mukaan 70% työtä hakevista löytää työpaikan muuten kuin hakemalla avoimena olevia työpaikkoja. Joidenkin arvioiden mukaan jopa 80% kaikista työpaikoista on ns. piilotyöpaikkoja. Arffman katsoo, että uudistuksella pitäisi tukea piilotyöpaikkojen näkyväksi tekemistä ja lisätä yrityskontaktointia yritysten palvelutarpeiden tunnistamiseksi sekä tukea yritysten kasvua ja kehittymistä, sillä innovaatiot luovat myös ns. matalan tuottavuuden työtehtäviä. Henkilöasiakkaita tulisi kannustaa omatoimiseen yrityksiin tutustumisiin esim. informaatio- haastatteluja tekemällä sekä järjestää aktiivisesti ohjattuja tutustumiskäyntejä eri alojen yrityksiin. Arffman näkee tärkeäksi luoda kannustimia määräaikaisten töiden ja vuokratyön vastaanottamiseen. Myös ns. "sirpaletöiden" vastaanottamiseen tulisi luoda kannustavia toimintamalleja, jotta asiakkaille muodostuisi mielekkäitä työkokonaisuuksia.

4.3.x Vaikutukset työttömiin

Omatoimisen työnhauksen edellytyksenä on asiakkaan oman toimijuuden vahvistuminen. Arffmanin kokemuksen mukaan omatoimisuuden, suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisuuden lisääntyminen työhaussa johtaa oletettavasti nopeammin ja osuvammin työllistymiseen. Myös enemmän henkilökohtaista ohjausta ja tukea työllistymisensä tueksi tarvitsevien asiakkaiden edellytyksiä digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen tulee vahvistaa ja siihen tulee varata ohjausresurssia. Tavoitteena on, että asiakkaat oppisivat hyödyntämään edellä mainittuja palveluja ja hakisivat jatkossa omatoimisesti työtä.

Koska työttömät voivat jatkossa päättää itse vapaammin, miten he hyödyntävät työ- ja elinkeinotoimistojen tarjoamia palveluja, niin palvelutarjonta pitäisi tehdä heille paremmin näkyväksi sekä lisätä palvelujen tuotteistamista ja markkinointia. Arffman näkee, että aktiivinen palvelujen markkinointi on tilaajan ja tuottajan yhteinen tehtävä ja uskoo sillä olevan palveluihin osallistumista lisäävä vaikutus.

5.1. Valmisteluvaiheet ja – aineisto

Arffmanin mielestä on tärkeää huomioida riittävät resurssit myös henkilökohtaiseen asiakaspalveluun. Uudistuksen alkuvaiheessa olisi tärkeää valmentaa työnhakijoita aktiiviseen omatoimiseen työnhakuun sekä digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen työhaussa. Tässä kannattaisi hyödyntää yksityisten

---

A R F F M A N

---

palveluntuottajien osaamista. Myös yksityisten palveluntuottajien laaja-alaisia yritysverkostoja kannattaa hyödyntää tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lisätietoja: Arffman/kehityspäällikkö Kai Hyttinen, email kai.hyttinen@arffman.fi, p. 044 733 4250
Arffman/toimitusjohtaja Jouni Lukkarinen, email jouni.lukkarinen@arffman.fi, p. 044 725 9320

Kunnioitavasti,

Jouni Lukkarinen
Toimitusjohtaja